

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE av 22. juni 1964
i sak nr. 6/1964

Norsk Arbeidsgiverforening og
Redernes Arbeidsgiverforening
på den ene side

og

Landsorganisasjonen i Norge og
Norsk Losforbund
på den annen side

i samband med tariffrevisjonen 1964 av overens-
komsten for ruteloser.

Nemndas sammensetning:

1. Sorenskriver Kai Knudsen, formann
2. Arbeidsdirektør Reidar Danielsen
3. Direktør Morten Tuveng
4. Direktør i NAF, Trygve Kleppe
5. Nestformann i LO, P. Mentsen
6. Direktør Helge Øi, oppnevnt av NAF/RAF
7. Los Johs. Tysnes, oppnevnt av LO/NLF

På arbeidsgiversiden voterer Kleppe og
på arbeidstakersiden Mentsen.

Partene møtte for lønnsnemnda, gjorde rede for saken og ned-
la påstand i møte den 2. juni 1964. Etter at saken var drøftet
i flere møter, avsa lønnsnemnda den 22. juni 1964

k j e n n e l s e:

Den hittil gjeldende overenskomst for ruteloser hadde varig-
het fra 16. april 1963 til 31. mars 1964. Den omfatter omkring
105 loser i kystfart og 25 i lokalfart.

Norsk Losforbund sa opp overenskomsten i rett tid og fremsatte
krav om en vesentlig bedring av rutelosenes inntekter. Forhand-
lingen førte ikke fram, og plassene ble av NAF/RAF oppsagt til
fratredelse 21. april 1964. Arbeidsstansen ble ikke iverksatt,
da Regjeringen fremmet lovforslag om at tvister mellom Norsk

./.

Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen i Norge i samband med tariffrevisjonen for vårfagene skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Overenskomsten for rutelosene omfattes av Rikslønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964 vedkommende de generelle krav som ble reist ved tariffrevisjonen 1964 mellom NAF og LO.

Under lønnsnemndas behandling av de generelle krav, hadde Norsk Losforbund og Norsk Sjømannsforbund den 30. april 1964 særinnlegg og fremholdt at de hadde spesielle økonomiske krav som ikke ville bli løst ved avgjørelsen av de generelle spørsmål.

I kjennelsen av 11. mai er i slutningens avsnitt V bestemt:

"De direkte tariffparter skal straks oppta forhandlinger om tilpassing av denne kjennelse, og forøvrig forhandle om de forslag som er satt fram og som fremdeles opprettholdes.

Det partene ved disse forhandlinger blir enige om vil bli innarbeidet som en del av den endelige lønnsnemndskjennelse. De krav partene ikke blir enige om, går tilbake til lønnsnemnda til endelig avgjørelse. ----"

Slike tilpasningsforhandlinger ble ført mellom Norsk Sjømannsforbund og Redernes Arbeidsgiverforening den 19. mai og førte til enighet. Regulering av hyre- og overtidssatser ble herunder gjennomført etter generelle retningslinjer som partene ble enige om.

De tilsvarende forhandlinger med Norsk Losforbund fant sted 20. mai, men førte ikke til enighet. Tvisten er deretter gått tilbake til lønnsnemnda til endelig avgjørelse.

Norsk Losforbund har gjort rede for rutelosenes utdanning og deres arbeids- og ansvarsforhold, og fremholdt at hyre og overtidsskompensasjon er urimelig liten når en sammenlikner den med skiftarbeidere og andre lønnstakere i land. Forbundet påstår derfor prinsipielt at hyre medregnet overtidsgodtgjørelse blir hevet vesentlig mer enn det generelle tillegg som er gitt ved årets oppgjør og at topplønn skal nås etter 8 års tjeneste.

Subsidiært er kravet at overtidsgodtgjørelsen blir vesentlig forhøyet, slik at rutelosenes totale inntekt kommer på samme nivå som overstyrmenn på de største båter i kystfart, slik forholdet har vært i over 40 år.

Det vises forøvrig til forbundets skriftlige fremstillinger av 27/4 og 27/5-1964 med påstand.

Redernes Arbeidsgiverforening har gjort gjeldende at hyresatser og overtidssatser må reguleres i overensstemmelse med de retningslinjer som er fulgt ved årets tariffoppgjør for offiserer og mannskaper i innenriksfart med Norsk Sjømannsforbund. Det vises til det fremlagte påstandsskrift.

Rikslønnsnemndas merknader:

På samme måte som Losforbundet har Sjømannsforbundet, Styrmandsforeningen og Maskinistforbundet ved denne tariffrevisjon reist krav om en vesentlig bedring av lønns- og arbeidsvilkårene for sine medlemmer i innenriksfart. Det er særlig blitt fremholdt at det må tas hensyn til den lange arbeidstid sjøfolkene har i innenriksfarten og den dårlige avlønning sammenliknet med lønns-takere i land og i utenriksfart.

For de forskjellige kategorier som arbeider ombord må bestemmelsene om arbeidsvilkårene i alt vesentlig være de samme, og det har også utviklet seg et bestemt innbyrdes forhold når det gjelder hyrer og godtgjørelse for overtidarbeid.

Rutelosene er ikke fast mannskap ombord i en enkelt båt, men er knyttet til rederiet. Det er ikke tilsvarende stillinger i utenriksfart, og deres overtid og kompensasjonsfritid beregnes i praksis ikke etter arbeidstidslovens regler. De har hatt tilsvarende bestemmelse om lønns- og arbeidsvilkårene som skipets mannskaper. Lønnsforholdene har gjennom 40 år vært sammenliknet med overstyrmennenes og har vært de samme, med noen mindre unntak. Dette gjelder både hyrer og overtidskompensasjon.

Det innbyrdes forhold mellom losenes og overstyrmennenes årsfortjeneste ble forrykket ved tariffrevisjonen ifjor.

Overstyrmennene hadde inntil tariffrevisjonen i 1963 avlønning i form av hyre + en fast kompensasjon for overtidarbeid, slik som losene. Overtidskompensasjonen utgjorde et fast månedlig beløp, uavhengig av den enkeltes faktiske arbeidstid. Ordningen innebar at en overstyrmann med lang arbeidstid fikk lavere og en med kort arbeidstid høyere overtidsbetaling enn han ville ha opptjent i form av timeberegnet overtidsbetaling etter lov om arbeidstiden på skip.

Ved tariffrevisjonen 1963 ble det for overstyrmenn gjennomført timeberegnet overtid etter arbeidstidslovens regler. Partene var fullt på det rene med at omleggingen ville medføre at overtids-
./.

inntektene ville stige for de overstyrmenn som har lengst arbeidstid. På den annen side regnet man med at det ville bli en reduksjon av overtidsinntektene for dem med kortere arbeidstid. Dette aksepterte Norsk Styrmandsforening.

Losene ble tilbudt den samme ordning, men fant ikke at den ville passe for deres arbeidsforhold.

Lønnsstatistikken for november 1963 viser at overstyrmennenes overtidstillegg er steget til gjennomsnittlig kr. 670.- pr. mnd. i kystfart, på skip over 2.000 br.t. til kr. 815.-, mens losene har kr. 313.- pr. måned i kystfart.

Under siste års tariffrevisjoner for rutelosene, som ble avgjort av lønnsnemnda, ble spørsmålet om å gjennomføre en tilsvarende omlegging av overtidskompensasjonen som for styrmennene inngående drøftet. Man fant da at den samme ordning ikke ville være en tilfredsstillende løsning for losenes vedkommende. Lønnsnemnda opprettholdt den faste overtidskompensasjon, men forutsatte at partene arbeidet videre med spørsmålet.

Et flertall i lønnsnemnda, formannen, Danielsen og Tuveng finner at omleggingen av overtidsbetalingen for overstyrmenn har ført til at den samlet er blitt høyere enn for losene. Selv om formålet med omleggingen har vært å gjennomføre en rettferdigere godtgjørelse for overstyrmennenes overtid, er det oppstått en skjevhet i forhold til losene som det er rimelig å regulere.

Det var også før 1963 klart at overstyrmenn i kystfart gjennomgående hadde noe lengre faktisk arbeidstid enn losene, som ikke gjør tjeneste når båten ligger i havn. Når de to stillingsgrupper har vært lønsmessig likestilt, må dette sees som uttrykk for at en samlet vurdering av losenes utdanning, ansvar, tjenesteplikter, arbeidsinnsats og avansementsmuligheter er funnet å tilsvare en samlet vurdering av overstyrmennenes forhold. Noen endring av de to gruppers arbeidsforhold har ikke skjedd siden 1963.

Flertallet har funnet at den forskyvning som har funnet sted bør rettes noe opp ved å forhøye overtidskompensasjonen. Ved gjennomføringen av denne forhøyelse har man også tatt hensyn til at de foreliggende tall for overstyrmennenes inntekter knytter seg til en enkelt måned under bestående vaktordning (som kan bli endret), og derfor vanskelig kan danne fast grunnlag for regulering av losenes inntekter. ./.

For de øvrige krav vedkommende finner lønnsnemnda at det må gjennomføres tilsvarende endringer som fastsatt i avtalen mellom Redernes Arbeidsgiverforening og Norsk Sjømannsforbund, og som lønnsnemnda ved kjennelse av idag har gjort gjeldende på tilsvarende måte for Norsk Styrmandsforening og Det norske maskinistforbund.

P. Mentsen med tilslutning av Johs. Tysnes, bemerker:

Å få rettet opp den skjevhet som er oppstått i fortjenesten for losene i forhold til overstyrmennene har vært losenes hovedsak ved denne tariffrevisjon. Dette er også blitt delvis rettet på ved den ekstra forhøyelse på kr. 50.- pr. måned av overtidskompensasjonen som rutelosene ved denne kjennelse nå har fått. Etter min mening er dette ikke tilfredsstillende. Ved neste tariffrevisjon bør derfor lønnsvurderingen for rutelosene tas på en annen måte. Med de kvalifikasjonskrav som stilles og de begrensede avansementsmuligheter som er for denne gruppe sett i forhold til andre offisersgrupper, må losene lønnsmessig vurderes slik at de får høyere grunnhyre enn den offisersgruppe de ellers skal sammenlignes med hvis inntektsnivået skal bli det samme.

Med disse merknader slutter jeg meg subsidiært til flertallets votum.

Trygve Kleppe, med tilslutning av Helge Øi, presiserer at tilbudet fra Redernes Arbeidsgiverforening om å innføre timeberegnet overtidsbetaling for rutelosene etter arbeidstidslovens regler, ville sikre rutelosene endog høyere overtidsbetaling enn overstyrmenn med tilsvarende arbeidstid. Den påståtte "skjevhet" i inntektsforholdet mellom ruteloser og overstyrmenn har derfor sin hovedårsak i at Norsk Losforbund ikke - som Norsk Styrmandsforening - har villet akseptere timeberegning av overtidsbetaling og kompensasjonsfritid etter arbeidstidslovens regler.

Med disse bemerkninger slutter jeg meg subsidiært til flertallets votum.

Forøvrig vises til slutningen.

Kai Knudsen (sign.)

Reidar Danielsen (sign.) Morten Tuveng (sign.) Trygve Kleppe (sign.)
H. Øi (sign.) Johs. Tysnes (sign.) P. Mentsen (sign.)

S L U T N I N G :

Overenskomst av 21/6-1963 mellom NAF/RAF og LO/Norsk Losforbund, Rutelosgruppen, prolangeres med følgende endringer:

§ 1 - Hyrer og overtidsbetaling skal lyde:

Gjelder fra 1/5-1964	Hyre	Overtidskompensasjon (Se § 4)	
		I	II
<hr/>			
A. Kystfart (i tariffens for-stand :	Kr/mnd	Kr/mnd	Kr/mnd
Begynnerhyre	1.210.-	450.-	267.-
Etter 2 års tjeneste	1.239.-	450.-	267.-
" 4 " "	1.269.-	450.-	267.-
459." 6 " "	1.320.-	459.-	273.-
" 8 " "	1.398.-	476.-	284.-
" 10 " "	1.481.-	490.-	293.-
" 12 " "	1.616.-	521.-	314.-
B. Lokalfart (i tariffens for-stand):			
Begynnerhyre	1.097.-	412.-	241.-
Etter 2 års tjeneste	1.107.-	412.-	241.-
" 4 " "	1.149.-	412.-	241.-
" 6 " "	1.182.-	413.-	242.-
" 8 " "	1.234.-	422.-	248
" 10 " "	1.305.-	432.-	255.-
" 12 " "	1.379.-	443.-	262.-
<u>Gjelder fra 1/4-1965</u>			
A. Kystfart (i tariffens for-stand):			
Begynnerhyre	1.225.-	454.-	270.-
Etter 2 års tjeneste	1.254.-	455.-	270.-
" 4 " "	1.284.-	456.-	271.-
" 6 " "	1.335.-	464.-	276.-
" 8 " "	1.413.-	481.-	287.-
" 10 " "	1.496.-	495.-	297.-
" 12 " "	1.631.-	526.-	317.-
B. Lokalfart (i tariffens for-stand):			
Begynnerhyre	1.112.-	417.-	245.-
Etter 2 års tjeneste	1.122.-	417.-	245.-
" 4 " "	1.164.-	417.-	245.-
" 6 " "	1.197.-	418.-	246.-
" 8 " "	1.249.-	427.-	251.-
" 10 " "	1.320.-	437.-	258.-
" 12 " "	1.394.-	448.-	265.-

Hvis en los regelmessig tjenestegjør i kystfart og lokalfart, skal tariffen for kystfart legges til grunn.

I overenskomstens hyrer og satser er inkludert gjeldende dyrtidstillegg.

§ 2 - Kostgodtgjørelse.

Satsen kr. 250.- heves fra 1/5-1964 til kr. 260.- og fra 1/4-1965 til kr. 265.-.

Satsen kr. 8.- heves fra 1/5-1964 til kr. 8,30 og fra 1/4-1965 til kr. 8,50.

§ 3 - Ferie skal lyde:

I. Feriefritid.

1) Gjelder inntil 30. april 1965.

Loser som omfattes av denne tariffavtale, har rett til 21 dager ordinær ferie og 14 dager ekstraferie, tilsammen 35 dager feriefritid pr. år.

2) Gjelder fra 1. mai 1965.

Loser som omfattes av denne tariffavtale, har rett til 28 dager ordinær ferie og 14 dager ekstraferie, tilsammen 42 dager feriefritid pr. år.

For den ordinære ferie skal ferieplan utarbeides og gjøres kjent. Losene skal i den utstrekning det er mulig, ha meddelelse om sin ferie minst 3 uker før ferien begynner. Den enkeltes ferie skal såvidt mulig alternere fra år til år.

Ekstraferien (14 dager) kan ikke uten losens samtykke deles i mer enn to perioder.

II. Feriegodtgjørelse.

1) For tjenestetid inntil 16. mai 1964 beregnes feriegodtgjørelse for ordinær ferie og ekstraferie samlet etter følgende regler:

Losene har rett til feriegodtgjørelse med $3 \frac{1}{6}$ dags hyre og kostgodtgjørelse, for hver måneds tjeneste i rederiet inntil 16/5-1964.

Som hyre regnes i denne forbindelse skalahyre inklusive alderstillegg men uten andre tillegg.

2) For tjeneste etter 16. mai 1964 beregnes feriegodtgjørelse særskilt for ordinær ferie og for ekstraferie etter følgende regler:

a) Feriegodtgjørelse for ordinær ferie.

Loser i arbeidsforhold som varer minst 6 dager har rett til feriegodtgjørelse for den ordinære ferie med 9 % (Fra 1/5-1966 : $9 \frac{1}{2}$ %) av arbeidsfortjenesten (se beregningstabellen) i rederiet etter 16/5-1964.

b) Feriegodtgjørelse for ekstraferie (14 dager).

Løser har rett til feriegodtgjørelse for ekstraferie med 1 1/6 dags hyre (se beregningstabellen) og kostgodtgjørelse, for hver måneds tjeneste i rederiet etter 16/5-1964

Feriegodtgjørelse utbetales etter den hyresats som vedkommende los lønnes etter på det tidspunkt hans ekstraferie begynner.

Når en ytelse etter foranstående regler er knyttet til antall tjenestemåneder i rederiet, regnes tjenestetiden fra datum til datum. Halv måned (15 dager) eller mer regnes som hel måned, men kortere tjenestetid medregnes ikke.

Kostgodtgjørelse beregnes etter satsene i Alm. Best. § 4, pkt.b.

§ 4 - Overtid og fritid.

Siste avsnitt: "en dags hyre" endres til "1/25 månedshyre".

§ 10 - Arbeide på bevegelige helgedager.

Satsen kr. 6.00 heves fra 1/5-1964 til kr. 6.60 og fra 1/4-1965 til kr. 6.85.

§ 11 - Ikrafttreden og varighet skal lyde:

Denne overenskomst gjelder fra 1. mai 1964 til 31. mars 1966 og videre 1 - ett - år ad gangen hvis ikke en av partene sier den opp skriftlig med 1 - én - måneds varsel.

De satser i overenskomsten som er særskilt fastsatt pr. 1/4-1965 inkluderer ikke endringer som eventuelt blir gjennomført i henhold til nedenstående bestemmelse om indeksregulering.

Indeksregulering.

A. Hvis Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks pr. 15. september 1964 (som offentliggjøres i oktober) eller senere, viser stigning eller fall på minst 5 poeng i forhold til indekstallet 115,6 (mars-tallet 1964), kan Landsorganisasjonen i tilfelle av stigning og Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall kreve opptatt forhandlinger om regulering av lønninger som er fastsatt i kroner og øre. Reguleringsskravet er maksimalt begrenset til en regulering som svarer til den prosentvise endring i konsumprisindeksen. Reguleringen skal skje med et ensartet øretall pr. time beregnet på den gjennomsnittlige fortjeneste. (NAF's lønnsstatistikk for voksne arbeidere legges til grunn). Uke- og månedslønnede gis tilsvarende regulering. Unge arbeidere og lærlinger skal ha halvparten, idet prinsippet i Rikslønnsnemndas kjennelse av 11/5-1964, avsnitt II, punkt 6, følges.

Hvis noen av de direkte tariffparter blir enige om det, kan prosentuell regulering foretas.

B. Hvis et indekstall som offentliggjøres 6 måneder eller senere etter at regulering har funnet sted i henhold til punkt A, har steget eller falt med minst 5 poeng sammenlignet med det indekstall som var grunnlaget for foregående regulering, kan organisasjonene kreve opptatt forhandlinger etter punkt A.

C. Hvis hovedpartene ikke blir enige ved forhandlinger om regulering, kan den organisasjon som har fremsatt kravet, innen 14 dager etter at forhandlingene er slutt, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 - én - måneds varsel for å søke gjennomført en lønnsregulering innenfor den ramme som er angitt i punkt A.

Ved beregning av:					
	I	II	III	IV	V
	Ordinær feriegodtgjørelse etter 16.5.1964 (§ 3)	Ekstraferie - godtgjørelse etter 16.5.1964 (§ 5)	Kompensasjon for fridager (Tariffens § 4)	Sykehyre (Sjml. § 28) Ekstrahyre (Sjml. § 34) Forlishyre (Sjml. § 41) Dødsfallhyre (Sjml. § 23)	Ventehyre
Medregnes:					
1) Alderstillegg (§ 1)	ja	ja	ja	ja	ja
2) Effekterstatning (§ 7)	nei				
3) Ekstragodtgj. for arbeide på bev. helga. (§ 10)	ja	nei	nei	nei	nei
4) Feriegodtgjørelse (§ 3)					
a) for ordinær ferie	nei			nei	nei
b) for ekstraferie (14 dager)	ja			nei	nei
5) Kompensasjon for overtid (§ 1)	ja	nei	nei	nei	ja
6) Kompensasjon for fridager (kontant-avregnet - § 4)	ja	nei	nei	nei	nei
7) Kostgodtgjørelse utbetalt:					
a) under tjeneste	nei	1)	1)	nei	ja
b) under ferie og fridager	nei	1)	1)	nei	nei
c) for kontantavregnet komp.fri- tid	ja				nei
8) Leieskipstillegg (prct.tilf. 4)	nei	nei	nei	nei	nei
9) Sjømannslovens ytelser:					
a) sykehyre (§ 28)	2)		nei		
b) andre ytelser	nei		nei	nei	nei
10) Uniformsgodtgjørelse	nei	nei	nei	nei	nei
11) Ventehyre	ja				

1) Se § 2.

2) Se Feriegorskriftene punkt III